

Muhu Vallavalitsus
vald@muhi.ee
Vallamaja
94701, Saare maakond, Muhi vald,
Liiva küla

Teie 26.07.2022 nr 4-8/664

Meie 19.08.2022 nr 7.1-2/22/16657-2

Hellamaa-Liiva jalg- ja jalgrattatee (sh valgustuse) põhiprojekti koostamise nõuded

Olete taotlenud Transpordiametilt nõuded Saare maakonnas Muhi vallas riigitee nr 10 Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare km 75,70-78,357 kaitsevööndiga kattuvale maa-alale jalg- ja jalgrattatee (edaspidi *JJT*) ehitusprojekti (edaspidi *projekt*) koostamiseks. Asukoht on näidatud alloleval Maa-ameti kaardi väljavõttel.

Valla eesmärk on koostada ehitusprojekt võimaliku trassivaliku määramiseks ning maaomanikelt nõusoleku saavutamiseks. Kavandatava teelõigu pikkus on ca 2,6 km. *JJT* asukoht (vasakul või paremal pool riigiteed) ei ole taotluses ning alal kehtivas Muhi valla üldplaneeringus määratud. Asukoht on näidatud alloleval Maa-ameti kaardi väljavõttel.

JJT on kavandatud kohaliku teena ning ei kuulu riigitee koosseisu, mistõttu annab *JJT* ehituseks ehitusloa kohaliku omavalitsuse üksus (KOV) ehitusseadustiku (edaspidi *EhS*) § 39 lg 1 ja § 101

lg 1 alusel. Ehitusloa saab anda peale Transpordiameti poolset projekti kooskõlastust ja vajadusel riigitee aluse maa kasutusõiguse ja/või võõrandamise lepingute sõlmimist.

Vastavalt EhS § 99 lg 2 annab tee, välja arvatud riigitee, projekterimistingimused koos liikluskorralduse nõuetega KOV. Arvestades avaliku huvi ja potentsiaalse maade võõrandamisega KOV-le soovime korraldada JTT projekterimistingimuste andmine avatud menetlusena või detailplaneeringu alusel. Mõlemal juhul palume lugeda meie nõuded menetluse sisendiks.

Meie huvi on riigitee püsimine ja korrakohane kasutamine. Nendel erandjuhtudel, kus on vajadus JTT ehitada lõiguti riigitee mulde külge, tuleb vähemalt projekti sellele osale koostada ekspertiis ning ehitamine peab olema kaetud omanikujärelevalve lepinguga.

Võttes aluseks ehitusseadustiku (edaspidi EhS) ning majandus- ja taristuministri 5.08.2015 määruse nr 106 „Tee projekterimise normid“ lisa „Maanteede projekterimisnormid“ (edaspidi *normid*), esitab Transpordiamet § 99 lg 3 alusel **nõuded Hellamaa-Liiva jalg- ja jalgrattatee projekti koostamiseks**.

1. JTT asukoha valikul (paigutus riigitee suhtes) teha koostööd kohaliku kogukonnaga tagamaks lahendus, kus riigitee ületamise vajadus kergliiklejate poolt on minimaalne, arvestada tõmbepunktide ja elamute asukohtadega.
2. JTT projekterida võimalikult pikas ulatuses ja asustusega ühele poole riigiteed ning vältida põhjendamatu ristumisi riigiteega.
3. JTT ehitamiseks koostada teeprojekt (edaspidi projekt) põhiprojekti staadiumis vastavalt majandus- ja taristuministri 09.01.2020 [määrusele nr 2](#) „Tee ehitusprojektile esitatavad nõuded“.
4. JTT trassi asukoha sobivuse hindamiseks koostada esialgu eskiislahendus, so trassi asukoha valik geodeetilisel alusplaanil. Palume esitada eskiislahendus meile tutvumiseks ning seisukoha kujundamiseks.
5. Projekti koostaval ettevõtjal ja/või isikul peab olema EhS-i kohane tee ehitusprojekti koostamise ja valgustuse projekterimise pädevus.
6. Projekti koostamisel juhinduda kehtivatest seadustest, normdokumentidest, standarditest ja Transpordiameti [juhenditest](#) (www.mnt.ee). Tiheasustuslal võib juhinduda Eesti Standardist EVS 843:2016 “Linnatänavad”.
7. JTT ja selle koosseisu kuuluvad rajatised projekterida üldjuhul väljapoole riigitee alust maad.
8. Juhul kui JTT projekteritakse riigitee alusele maale, tuleb projekti koosseisus esitada kasutusala või võõrandamise plaanid. Plaanidel tuua eraldi välja riigitee aluse maa kasutusse andmine tehnovõrgu teenindamiseks (teevalgustus, side- ja elektripaigaldised, sademeveekanalisatsioon vms). JTT IKÕ plaanide koostamine vt [juhis](#) ameti kodulehel. Tehnovõrkude IKÕ plaanide koostamine vt [juhend](#) Lisa 6.
9. Peale projekti kooskõlastust esitada taotlus Transpordiameti teemaa osakonnale maantee@transpordiamet.ee riigitee aluse maa kasutamiseks andmiseks või võõrandamiseks.
  - 9.1. Juhul kui on kasutamiseks andmine, siis palume täita taotluse blankett „Riigivara kasutamiseks andmise taotlus“ (www.mnt.ee/et/ametist/blanketid).
  - 9.2. Juhul kui võõrandamine, siis arvestada, et riigitee aluse maa võõrandamine JTT ehituse eesmärgil on riigivara valitseja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu Vabariigi Valitsuse pädevuses vastavalt riigivaraseadusele (edaspidi RVS).
10. Teostada projekti koostamiseks vajalikud geodeetilised uuringud vastavalt majandus- ja taristuministri 14.04.2016 [määrusele nr 34](#) „Topo-geodeetilisele uuringule ja teostusmõõdistusele esitatavad nõuded“. Lisaks määruses toodule arvestada alljärgnevaga:
  - 10.1. riigitee mõõdistada vastavalt Maanteeameti peadirektori 13.05.2008 käskkirjaga nr 102 kinnitatud nõuetele „Täiendavad nõuded topo-geodeetilistele uurimistöödele teede projekterimisel“;
  - 10.2. projektiga hõlmatud alal mõõdistada riigitee ja sellega külgnev ala min 20 m laiuses. Mõõdistada ala piki riigiteed ja ristuvad teed, kraavid, vooluveekogud vähemalt

- 50 m projekteeritava trassi asukohast mõlemas suunas;
- 10.3. mõõdistusala ja uuringud peavad olema piisavad projekti koostamiseks ja kontrollimiseks;
  - 10.4. alusplaani tuua välja kavandatava valgustrassi läheduses olevate puude võra ulatus;
  - 10.5. mõõdistada olemasolevad riigitee veeviimarid (kraavid, trüübid, jne) ning hinnata trüüpide seisukorda (vaatlus, pildistamine). Hinnang koos vajaliku pildimaterjaliga lisada seletuskirja;
  - 10.6. projekti kooskõlastamiseks esitamise hetkel peab geodeetilise mõõdistuse sh kooskõlastuste vanus olema kuni üks aasta.
11. Juhul kui JTT projekteeritakse riigitee muldele, tuleb teostada geoloogilised uuringud riigitee muldkeha kohta vastavalt Majandus- ja taristuministri 24.04.2015 [määrusele nr 32](#) „Ehitusgeoloogilisele uuringule esitatavad nõuded“. Puurimine teostada südamikpuurimisega, puuri läbimõõt vähemalt 112 mm. Kõik vajalikud puuraugud riigitee muldes puurida vähemalt 50 m tagant läbi kõigi tee konstruktsioonide ning vähemalt 0,5 m mulde alustesse pinnastesse (looduslikku mulla kihti ja turvast arvestamata so kokku muld + 0,5 m). Uuringute tulemusena saadud pinnaste iseloomustused nimetuste, plastsus- ja filtratsiooninäitajate ja niiskuspiirkondadega kanda seletuskirja ja JTT pikiprofiilile.
  12. Selgitada välja ning arvestada kehtivate planeeringute ning varemkoostatud ja koostamisel olevate projektidega, sh tee- ja valgustusprojektidega.
  13. Projekti seletuskirjas ja joonistel käsitleda riigitee kaitsevöönd vastavalt EhS § 71 lg 2 ning [riikliku teeregistri](#) kohased teede numbrid ja nimetused. Projekti seletuskirjas kirjeldada projekteeritud rajatiste paigutus riigitee suhtes (tee nr, nimetus, asukohta km).
  14. Projektis käsitleda JTT-ga seotud riigitee liikluskorraldust, liiklussagedust ning teisi vajalikke näitajad, mis on avalikult kättesaadavad [riiklikus teeregistris](#).
  15. JTT ühendada olemasolevate teede, bussipeatuste ning tõmbekeskustega.
  16. JTT eraldada riigiteest eraldusribaga, mille laius on määratud normide tabelis 7.5 (tase rahuldav).
  17. JTT projekteerimine riigitee muldesse on erandlik lahendus, mis on Transpordiameti igakordne kaalutusotsus ja vajab eelnevat kokkulepet. Saame nõustuda (EhS § 99 lg 3 alusel) madalama projekteerimistaseme kasutamisega või JTT projekteerimisega sõidutee muldesse lühikestel lõikudel (äärekivi/põrkepiirdega lahend) põhjendatud vajaduse korral (füüsiline takistus, nt olemasolev hoonestus), kui tagatud on liiklusohutus. NB! Arvestada lahenduse koostamisel ja lisada seletuskirja, et äärekiviga ristlõike puhul võib riigitee muldkeha nõlva lahti kaevata maksimaalselt 30 päevaks.
  18. Riigiteega ristumisel tagada normide põhimõtetele vastav nähtavuskolmnurk (p 5.2.7.2 ja tabel 7.10) ja riigitee külgnähtavus (tabel 2.14). Projekteerida nähtavust piiravate takistuste (metsa, võsa, heki, aia vm) likvideerimine (EhS § 72 lg 2).
  19. Üksnes põhjendatult võib projektis näha ette uusi normide p 5.2.1. põhimõtetele vastavaid ristumiskohti. Uusi ristumiskohti saab kavandada ainult läbi KOVi poolt väljastatavate jalg- ja jalgrattatee projekteerimistingimuste või detailplaneeringu. Olevad ja uued ristumiskohad tähistada eri värvi tingmärkidega. Ristumiskohtade rajamise ja ümberehitamise lahendused koos põhjendusega käsitleda projektis.
  20. Projekteerida JTT katend, vajadusel riigitee katend laiendustel ja riigitee katete taastamine (koos materjalidele esitatavate minimaalsete nõuetega).
  21. Koostada JTT tüüpriistlõiked iseloomulikest kohtadest koos külgneva maanteega (kinnistu piirid, katted, muldkeha, veeviimarid, valgustus, tehnovõrgud jms). Joonistel määrata projekteeritud tee-elementide kaugused olemasoleva sõidutee välimisest servast.
  22. Koostada JTT ja vajadusel riigitee liikluskorraldus vastavalt projekteeritud lahendusele. Riigiteele paigaldatavad liiklusmärgid projekteerida vastavalt standardile EVS 613. Liiklusmärgid peavad olema paigaldatud tsiingitud postidel (Tuulerõhk – WL4 (EVS-EN 12899-1 tabel 8, lumekoormus sahkamisest - DSL1-DSL3)). Projektis näidata olemasolevad,

- likvideeritavad ja projekteeritud liikluskorraldusvahendid.
23. Projekteerida sademevete ärajuhtimise lahendus ja esitada vertikaalplaneerimise joonis. Lahendus peab tagama vete piki- ja põiksuunaline äravoolu projekteeritava ja olevate teede katetelt, muldkehast ja veeviimaritest. Joonistel näidata olemasolevad ja projekteeritud veeviimarid. Selgitada välja ja arvestada tööde maa-alal võimalike kevadiste ja sügiseste suurvetega.
  24. Seletuskirjas märkida, et enne ehituse algust tuleb koostada riigitee ehitusaegse liikluskorralduse projekt ja kooskõlastada Transpordiametiga.
  25. Lahendada projekti maastikukujunduse osa, milles määrata ootekodade, puhkekoha, pingi, aia, heki vm haljastuse asukoht ja rajamise nõuded.
  26. JTT Valgustamisel tuleb vältida sõiduteel liiklejate pimestamist vm häirivat ja eksitavat mõju. Koostatud JTT valgusarvutuses peab olema näidatud sõiduteele langeva heleduse L_m väärtused. Riigiteele tohib JTT valgustitest sattuda heledust kuni $L_m=0,03$ cd/m². Juhul kui JTT valgustamisel satub sõiduteele suurem keskmine heledus kui $L_m=0,03$ cd/m², tuleb lahendada JTT ja sõidutee valgustamine tee/tänavavalgustusega või kombineeritult
  27. Enne valgustuspaigaldise üleandmist tellijale teostada JTT valgustuse ehitaja poolt sõiduteele langeva valgustuse keskmise heleduse mõõtmised veendumaks, et sõiduteele ei jõua JTT valgustitest heledust üle 0,03 või 0,04 cd/m² kohta ning esitada valgustuse mõõtmise protokoll, mis vastab standardile EVS-EN 13201-4:2015.
  28. Seletuskirjas esitada valgustusklassi valiku arvutuskäik vastavalt standardile CEN/TR 13201-1:2014 Teevalgustus. Osa 1: Valgustusklasside valik. Valida konkreetse asukohta sobivad valgustid ja mastide optimaalne paigutus kasutades valgusarvutusprogrammi.
  29. Mastid projekteerida liiklejate ohutuse tagamiseks väljapoole teedel nõutud vaba ruumi. Juhendada vaba ruumi laiuse määramisel normide tabelist 2.17, EVS 843 joonistest 5.2-5.5 ja ptk 10.6 Tänavavalgustus p 6. Juhul, kui kitsastes tingimustes ei ole võimalik tagada teega külgnevat vaba ruumi, tuleb kavandada täiendavad liiklusohutuse meetmed (liiklusmärgid, piirded, ohutuse standardile EVS_EN 12767 klassile HE vastavad mastid).
  30. Konfliktalade (ristmikud, ülekäigurajad, bussipeatus vms) valgustamisel peab arvestama projekti koostamisel kõigi liikluses osalejate ohutuse tagamise ja võimalusel liiklusohutuse parandamisega tuginedes normide punktile 8.3 ja tänavatel EVS 843 ptk 10.6 Tänavavalgustus.
  31. Teeületuskoha (ülekäiguraja) spetsiaalse optikaga valgustuse projekteerimisel näha ette riigitee ja külgneva ala valgustamine teevalgustusega, et sõidukijuht märkaks õigeaegselt ületuskohale lähenevat kergliiklejat (EVS 843 ptk 10.6 Tänavavalgustus).
  32. Projektis esitada valgustusarvutus koos valgustite valgustehniliste parameetritega ning nende valgustustehniliste arvutuste tulemustega, mis peavad olema vastavuses kehtiva standardiga. Valgustusarvutused esitada vähemalt alljärgnevas mahus:
    - 32.1. hinnanguvälja isoliinide ja halliskaala mudelid, kus tingimused oleksid täidetud vastavalt etteantud valgustusklassile ning näidatud oleks riigitee, eraldusriba, JTT jt valgustatud alad (vajadusel näidata eraldi);
    - 32.2. planeerimisandmetesse lisada valgustusklass, valgusti võimsus, valgustist väljuv valgusvoog (lm), valgustipunkti kõrgus, mastide vahe kaugus, konsooli kalle, konsooli pikkus.
  33. Valgustusprojekti asendiplaani joonisele märkida valgustusklass, valgusti number ja võimsus, masti kõrgus ja konsooli pikkus, mastide vahekaugused (m) ja kaugus sõidutee jt teede servast; toitekaablite iseloomulikud näitajad.
  34. Vältida tehnovõrkude paigaldamist riigitee alusele maale. Põhjendatud juhul ja eelneva kokkuleppe alusel lähtuda tehnovõrkude projekteerimisel riigitee alusele maale normide ptk 8 „Tehnovõrgud“ ja Transpordiameti juhendist „[Nõuded tehnovõrkude teemaale paigaldamise kavandamisel](#)“ ning lisaks tehnovõrkude valdaja esitatud tehnilistest tingimustest.
  35. Projektis näha ette ehitustöödega rikutud maa-ala (sh riigitee jt teede katendid, teepeenrad, muldkeha, veeviimarid vm) taastamine või korrastamine.
  36. JTT projekteerimine era- või riigi omandis olevatele maaüksustele kooskõlastada

maaomanikega krundijaotuskava/kasutusplaani alusel.

37. Projekt tervikuna kooskõlastada projektiga seotud tehnovõrgu valdajate, maaomanike ja ametkondadega.

38. Koostada kululoend vastavalt „Teetööde tehnilised kirjeldused“ kehtivale kirjeldusele.

Palume arvestada, et kohaliku omavalitsuse (KOV) tellimisel ehitatud JJT ja valgustus jääb KOV omandiks ja hooldamisele sõltumata asukohast ja ehitise aluse maa omandivormist. Kavandatava JJT ja valgustuse projekteerimise, maade omandamise, ehitamise ja omanikujärelevalve teostamise kulud kannab KOV.

Transpordiamet ei teosta põhiprojektide ekspertiisi ega vastuta projekti võimalike puuduste eest. Seetõttu palume huvitatud isikul tellida tee ehituse põhiprojekti ekspertiis vastavalt majandus- ja taristuministri 08.06.2015 [määrusele nr 62](#) „Nõuded ehitusprojekti ekspertiisile“ vähemalt osas kus JJT on erandkorras lõiguti riigitee muldkeha küljes. Ekspertiis tellida Transpordiameti poolt heakskiidetud projektlahendusele enne projekti kooskõlastamist/projektile nõusoleku andmist.

Projekt (tekstiline osa - pdf, digitaalsed joonised - nii pdf kui ka dwg või dgn, kooskõlastused – pdf või ddoc) esitada Transpordiametile EhS § 70 lg 3 alusel nõusoleku saamiseks ja/või EhS § 99 lg 3 alusel kooskõlastamiseks e-posti aadressil maantee@transpordiamet.ee.

Käesolevad nõuded on projekti lahutamatu osa, mis kehtivad 2 aastat allkirjastamise kuupäevast.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marek Lind

juhtivspetsialist

projekteerimise osakonna taristu kooskõlastuste üksus

Marje-Ly Rebas

58581095, Marje-Ly.Rebas@transpordiamet.ee